

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
REGIONÁLIS PEDAGÓGIAI SZOLGÁLTATÓ ÉS KUTATÓ KÖZPONT

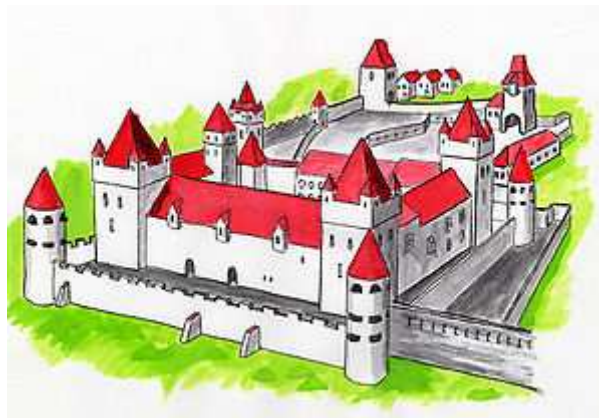
SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

10. évfolyam számára

2010/2011. TANÉV

3. ORSZÁGOS FORDULÓ

2011. április 8. 15.00

KŐSZEG VÁRÁNAK REKONSTRUÁLT KÉPE

A feladatlap összeállítója:

B. Balogh Éva
szaktanácsadó

A tanuló sorszáma: **Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!****1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé!**

- a) _____ A hatalom alapja I. István korában a hűbérbirtok volt.
- b) _____ Magyarország a keresztes hadjáratok és zarándoklatok miatt intenzíven bekapcsolódhatott a nemzetközi kereskedelembe.
- c) _____ A királyi serviensek az Aranybulla szerint örökösödés esetén birtokaik után adóztak
- d) _____ A tatár seregek 1242 tavaszán- Batu kán halálhírére kivonultak az országból
- e) _____ IV. Béla a tatárjárás után tudatos várospolitikába kezdett. Városi kiváltságokat adományozott(a minta a fehérvári jog volt)
- f) _____ A XIV. sz. folyamán jelentős vagyoni különbségek alakultak ki a jobbágyok között. Fokozódott a telekaprózódás, megjelent a telekkel nem rendelkező zsellérség is.
- g) _____ Zsigmond idején a végvárrendszer kiépítése után fokozott szerep hárult a Felvidék nemességére, akik bandériumaikkal ellátták a határok védelmét.
- h) _____ 1437. szeptember 16-án Kápolnán a magyar nemesség, a szász városok előkelői és a székely lófők (előkelők) "három nemzete" örök szövetséget kötött a török, a jobbágyság és az alkotmányt esetleg meg nem tartó uralkodó ellen.
- i) _____ Hunyadi János kormányzóként széles jogkört kapott: birtokokat adományozhatott, szabadon rendelkezett a királyi jövedelmekkel, együtt kormányzott az országtanáccsal.
- j) _____ Hunyadi Mátyás az 1467-es országgyűlésen megszüntette a "kamara haszná"-t, s helyette bevezette a "királyi kincstár adójá"-t (tributum fisci regalis).
- k) _____ A magyar reformátorok első generációjának jelentős része (Sztárai Mihály, Szkhárosi Horvát András, etc.) a katolikus megújulást fontosnak tartó ferencesek közül került ki.
- l) _____ A XVI.sz. végére a szerbek, a vlahok és a bosnyákok Magyarországra való betelepülése még csak csekély számban történt meg. Főként a Dráva és a Rába mentén hoztak létre bosnyák falvakat.

a

b

c

d

e

f

g

h

i

j

k

l

.../12

2. KAKUKKTOJÁS**Húzza alá a sorba nem illő elemet! Választását röviden indokolja!**

- a) Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár _____
- b) Kolozsmonostor, Visegrád, Bábolnahegy _____
- c) Drégely, Zsitvatorok, Várad _____

a

b

c

.../3

3. Írja soronként a közös jellemzőt az adatok utáni vonalra!

- a) Buda, Pozsony, Gyulafehérvár _____
- b) Cillei Hermann, Stiboroci (Stiborci) Stibor, Ozorai Pipo _____
- c) Dorog, Hadház, Vid, _____
- d) Habsburg Birodalom, Lengyelország, Velence _____

a

b

c

d

.../4

A tanuló sorszáma:

4. MAGYAR GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM A XVI. SZÁZADBAN.

Válaszoljon röviden az alábbi kérdésekre!

a) Milyen okai voltak a XVI. századi Magyarországon az általános hanyatlásnak?

b) Hogyan hatott a század elején jelentkező árforradalom a magyar külkereskedelemre? Milyen árukat vittek ki?

c) Milyen árukat hoztak be?

d-e) Mi jellemezte a magyar kézművesipart?

f) Milyen jellegű az iparszervezet a XVI. századi Magyarországon?

g) A magyar ötvösipar milyen szerepet tölt be ebben az időszakban?

h) Miért gyarapodott a nagybirtokok száma a XVI. század folyamán?

i) Miben tért el az erdélyi birtokrendszer a magyarországitól?

j-k) Kikből állt a vitézlő rend?

l-m) Mi biztosította anyagi ellátásukat / esetleges gyarapodásukat?

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	
.../13	

5. Húzza alá azt az eseményt, amelyik előbb történt!

a) Hunyadi János által vezetett hosszú hadjárat (Belgrád, Nis, Szófia elfoglalása) *vagy* Hunyadi János győzelme Mezid bég ellen Gyulafehérvár mellett

b) A zsitvatoroki béke *vagy* a maroszeredai országgyűlésen Bocskai István Erdély fejedelmévé választása

c) A vallási türelem kihirdetése a tordai országgyűlésen *vagy* Zrínyi Miklós bán téli hadjárata

d) A vasvári béke *vagy* Thököly Imre elfoglalja a Felvidéket

e) A Szent Liga csapatai visszafoglalták Budát *vagy* A Wesselényi-féle összeesküvés

a	b
c	d
e	
.../5	

A tanuló sorszáma:

6. KI MONDHATTA VOLNA?

Írja annak a történelmi személyiségnek a nevét a szöveg előtti vonalra, akire a megállapítások jellemzőek!

- a) _____: „Befejeztem a Debrecen- Eger- völgyi hitvallás megírását”
- b) _____: „Rendeztem politikai kapcsolataimat a Habsburgokkal a speyeri szerződésben”
- c) _____: „Nikolsburgban békét kötöttem Ferdinánd császárral, lemondtam a magyar királyi címről és cserébe hét felső-magyarországi vármegyét kaptam, melyek jövedelmével gazdagítottam fejedelemségemet”
- d) _____: „1657-ben Krakkót is elfoglaltam. Azt reméltem, megszerezhetem a lengyel trónt, de a Habsburgok csapatokat küldtek a lengyelek megsegítésére, ráadásul Köprülü Mohamed nagyvezér is helytelenítette külpolitikai terveimet, így nehéz helyzetbe kerültem.”
- e) _____: „A Habsburg és magyar érdekek különböznek egymástól. Fontos, hogy nemzeti sereget állítsunk fel. Ezt a célt már Az török áfium ellen való orvosság című könyvemben is megírtam. – "Aki békét akar, készüljön a háborúra!"
- f) _____: „Felhíborított a szegyehteljes vasvári béke. Meghívtam murányi váramba Lippay György esztergomi érseket, Nádasdy Ferenc országbíró is, hogy megvitassuk a tennivalókat.”
- g) _____: „Apafi Mihály ellenében fővezérnek választottak a bujdosók, és a Porta kinevezett 1682-ben Felső-Magyarország fejedelmévé. A kuruc mozgalom élére álltam.”

a	b
c	d
e	f
g	
.../7	

7.A) Magyarázza meg, mit jelent a XVI. század végén Magyarországon ez az alábbi kifejezés: Metamorphosis religionis (a vallások átalakulása)! (a-c)

a	b
c	d
e	f
g	h
.../8	

7.B. d) Miért a szabad királyi városokban és a szász városokban terjedt el először a protestantizmus?

- e) Mi a lutheri egyház régi elnevezése? _____
- f) Kit neveznek "magyar Luthernek"? _____
- g-h) Melyik radikális irányzata terjedt el Erdélyben a reformációnak és miért? _____

A tanuló sorszáma: **8. Húzza alá a hibás információkat az alábbi szövegben, a táblázatba írja be a hibás és a javított változatot!**

Bocskai István bihari nagybirtokos , korábban mint Báthory Zsigmond tanácsadója, a Habsburgokkal való szövetség elkötelezettje volt. Ennek ellenére szembekerült az udvarral a következő okok miatt. A tizenöt éves háború közepén a bécsi udvar protestáns ellenes intézkedések sorát hajtotta végre. A háború költségeinek fedezésére koholt vádak alapján felségsértési pereket indítottak a nagybirtokosok ellen. Felségárulás gyanújába keveredett Bocskai is. Bocskai és a török seregben szolgáló hajdúk között Németi Balázs hajdúkapitány közvetítésével jött létre a kapcsolat. 1605 október 15-én Álmosdnál a hajdúk segítségével Bocskai lépre csalta és megverte Belgioioso seregét. Még ezen az őszön bevonult Kassára. Bocskait katonai sikerei csúcspontján előbb Erdély fejedelmévé, majd a szerencsi országgyűlésen Magyarország királyává választották. A szultántól kapott koronával koronázták meg. Bocskai 1605 decemberében a hajdúszoboszlói országgyűlésen 12 megnevezett hajdúkapitány alatt harcoló több mint 9000 vitézének nemességét adományozott, letelepítette őket. A következő évben további ezer hajdú letelepítésére és kollektív nemesítésére került sor.

A Habsburgok és Bocskai között 1606 júniusában megkötött pozsonyi béke helyreállította Erdély és a Részek függetlenségét. A protestáns nemeseknek, a szabad királyi városok polgárainak és a végvári katonáknak megengedték, hogy unitárius vallásúak legyenek. A hosszú háborúban meggyengült Habsburg és Török Birodalom között Bocskai közvetítésével a Zsitva folyó torkolatánál megtörtént a békekötés. A magyar király vállalta, hogy még két évig fizeti az eddigi adó felét.

a	b
c	d
e	f
g	h
.../8	

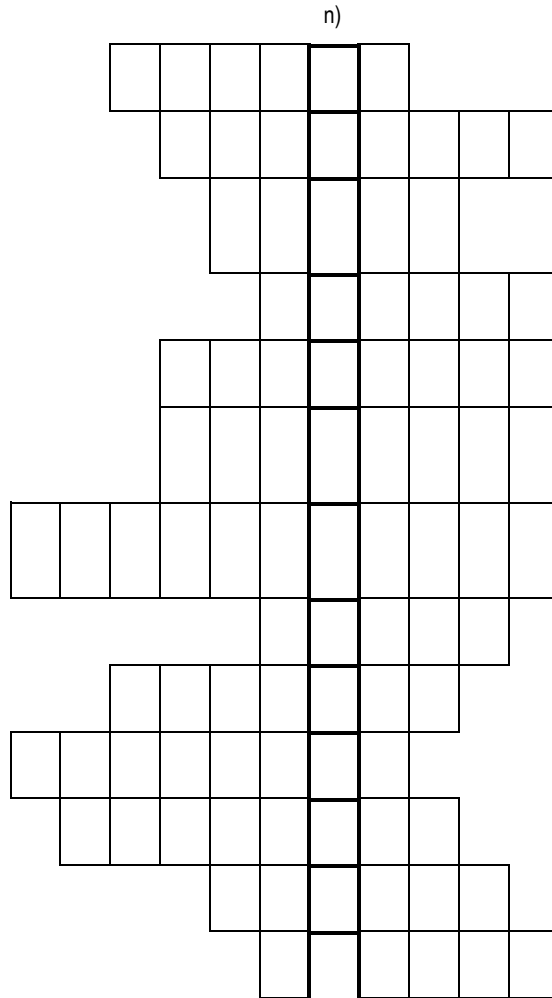
	Hibás szöveg	Javítás
a)		
b)		
c)		
d)		
e)		
f)		
g)		
h)		

A tanuló sorszáma:

9. REJTVÉNY

Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

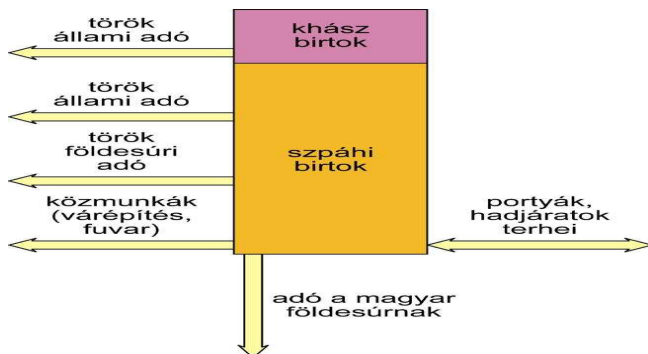
- a) A királyi javakat (regálékat) beszedő és e javakat kezelő testület a középkori Magyarországon.
- b) Délvidéki város. A törökök 1552-ben foglalták el, és tették vilajet központtá.
- c) János Zsigmond halála után Bécs nem fejedelmet, hanem vajdát akart az ő személyében kinevezni Erdélybe. (Keresztnéve: Gáspár)
- d) Német katonák elnevezése, amely a XVII. sz. második felétől a dinasztiahoz hű magyar katonákat jelölte.
- e) Jobbágyok által a királynak fizetett adó. Mátyás vezette be.
- f) Francia származású császári hadvezér. Részt vesz Bécs felmentésében és Buda várának visszafoglalásában.
- g) A Déli-Kárpátoktól a Dunáig terjedő terület, mely a török megjelenésével ütközőállammá vált .A XVI.sz-ban vált török vazallus állammá.
- h) Német-római császár, cseh és magyar király. (1657-1705)
- i) A középkorban (II. Géza korától) a Magyarországra érkező németek gyűjtőneve.
- j) Az Oszmán Birodalom jól képzett gyalogos katonája.
- k) Ítélmester, rövid ideig nádor a Jagelló-kori Magyarországon. Fő műve a Tripartitum
- l) Az öröklött nemesi birtokok öröklődésének szabályozása Magyarországon. Az 1351.évi törvény is szabályozta.
- m) Korstilus. Jellemző rá a támpillérekkel megerősített vékony fal, csúcsíves boltozat.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
.../16	

Magyarázza meg röviden a függőleges sorba írt történelmi fogalmat! (o-p)

10. Indokolja meg, miért volt könnyebb az élete a khász birtokon élő jobbágyoknak?

a-b) _____

a	b
.../2	

A tanuló sorszáma: **11. ESSZÉ: HONKERESŐK****Mutassa be Magyarország népességének alakulását a XVI- XVII. században!**

- Válaszában tárja föl, milyen eltérések mutathatók ki az népesedési viszonyaiban!
- Milyen földrajzi, politikai tényezők miatt csökkent a lakosságszám egyes helyeken?
- Mely népek és milyen területeken jelentek meg?
- Hogyan változtak meg Magyarország etnikai viszonyai?

„Az elmúlt évtizedekben a középkor végi Magyar Királyság össznépségéről egészen eltérő becslések készültek. A túlzottan pesszimisták pusztán 2,3 millióról, egyes kutatók pedig – a Dráva-Száva közti Szlavónia nélkül is – 3,5-4 millióról beszéltek.[...] A magyarországi népsűrűség elmaradt az itáliai 50-120, a németalföldi átlagos 40, de még az ausztriai 18 fő/ km²-es értékektől.”

(Pálffy Géza: *A tizenhatodik század története. - Budapest : Pannonica, cop. 2000. – 170.p. - (Magyar századok; 3.)*)

„A hódoltságba bevándorló délszláv lakosság jó része ortodox vallású szerb és vlah volt, ugyanakkor jelentős számban érkeztek ide katolikus bosnyákok, valamint kisebb számban horvátok, sőt cigányok is”

(lásd mint fent, 178.p.)

